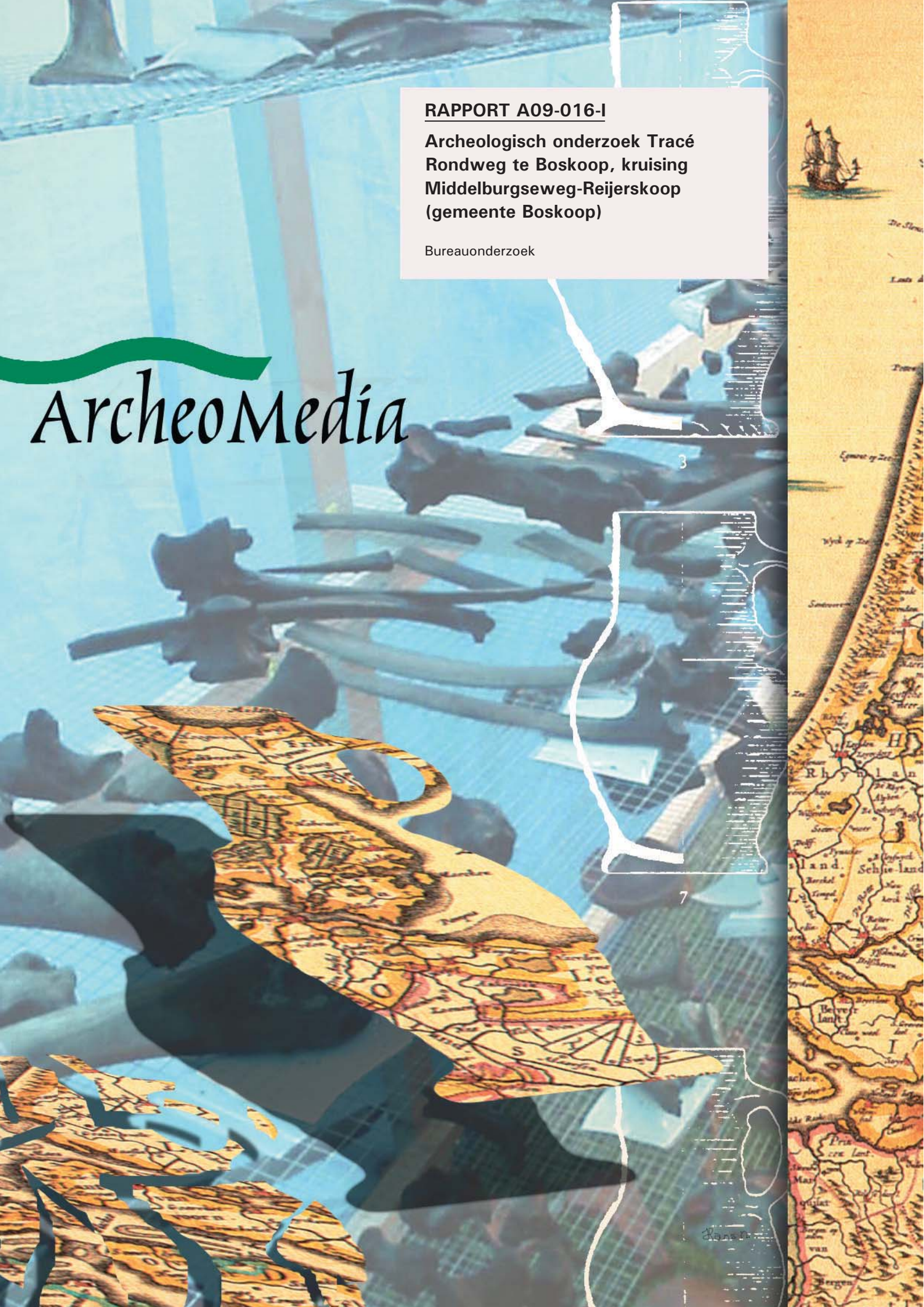

RAPPORT A09-016-I

**Archeologisch onderzoek Tracé
Rondweg te Boskoop, kruising
Middelburgseweg-Reijerskoop
(gemeente Boskoop)**

Bureauonderzoek

ArcheoMedia

RAPPORT A09-016-I

**Archeologisch onderzoek Tracé
Rondweg te Boskoop, kruising
Middelburgseweg-Reijerskoop
(gemeente Boskoop)**

Bureauonderzoek

Opdrachtgever:	Gemeente Boskoop Postbus 5 2770 AA Boskoop tel: 0172-219500
contactpersoon:	dhr. ing. B.H. Horstman
directievoerder:	Buro SRO 't Goylaan 11 3525 AA Utrecht
contactpersoon:	dhr. ing. C.M. Vaartjes tel: 030 – 267 91 98

COLOFON

Projectcode: A09-016-I
Bestandsnaam: Archeologisch onderzoek Tracé Rondweg te Boskoop, kruising
Middelburgseweg- Reijerskoop (gemeente Boskoop).
Bureauonderzoek.
Datum: 9 april 2009
Auteur: drs. R.F. Engelse
Projectleider: drs. R.F. Engelse
Bureauonderzoek: drs. R.F. Engelse
Redactie: ing. A.J. Vermeulen
Digitale uitwerking tekeningen: drs. A. Timmers
Archeologische interpretatie: drs. R.F. Engelse en drs. A. Wagner
Advisering: drs. R.F. Engelse en drs. A. Wagner
Autorisatie:

drs. A. Wagner
senior KNA-archeoloog ArcheoMedia BV
e-mail: wagner@arnicon.nl

©ArcheoMedia BV, archeologisch onderzoeks- en adviesbureau, 2009, Capelle aan den IJssel

ISBN/EAN: 978-90-5970-566-1

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Betrouwbaarheid van archeologisch onderzoek

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en richtlijnen, zoals vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.1) van het Centraal College van Deskundigen.

Certificering

ArcheoMedia BV heeft sinds 1994 een veiligheidsbeheerssysteem dat voldoet aan de eisen van de VCA. Sinds 1996 voldoet het kwaliteitssysteem van ArcheoMedia BV aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001. Sinds 2003 voldoet het kwaliteitssysteem aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001:2000.

ArcheoMedia BV is door het College voor de Archeologische Kwaliteit en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geschikt bevonden voor het verrichten van vergunningsgebonden opgravingswerkzaamheden.

Rapport A09-016-I / Archeologisch onderzoek Tracé Rondweg te Boskoop (gemeente Boskoop)

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING.....	1
1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS.....	3
2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER	4
3 ONDERZOEKSVRAGEN.....	5
4 BUREAUONDERZOEK.....	6
5 SPECIFIEKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	10
6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	11
GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR	12
BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN	13
OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN	14

BIJLAGE 1 NIEUWBOUWPLAN

SAMENVATTING

Conclusie

De opdrachtgever is voornemens een deel van de rondweg in de gemeente Boskoop aan te leggen langs een nieuw tracé dat langs de Middelburgseweg en ter hoogte van huisnummer 88a naar het oosten aftakt. In het Osten moet het tracé aansluiten op het geplande traject van de Rondweg gelegen in het verlengde van de Wijkdijk. De ontgraving voor het wegcunet bedraagt ca. 0,75 m –mv. De slootkanten zullen worden verstevigd door middel van schuin aangebrachte, 4 m lange houten palen die aan de bovenkant worden verankerd door middel van een schroefanker.

Volgens een eerder uitgevoerd archeologisch bureauonderzoek konden op de onderhavige onderzoekslocatie archeologische resten aanwezig zijn uit de middeleeuwen. Uit dit aanvullende bureauonderzoek is echter gebleken dat de berm langs de Middelburgseweg tot een diepte van (waarschijnlijk) ca. 0,6–1,0/1,2 m –mv verstoord zijn door de aanleg van kabels, leidingen en plaatselijk riolering. Eventuele archeologische resten zullen hier reeds sterk verstoord dan wel vernietigd zijn.

Aanbevelingen

Op basis van dit aanvullende bureauonderzoek wordt een archeologisch vervolgonderzoek op de onderhavige onderzoekslocatie niet noodzakelijk geacht.

Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid.

De kans bestaat dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.

Afbeelding 1: regionale overzichtskaart Boskoop met ligging onderzoekslocatie.

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnaam:	Tracé Rondweg te Boskoop, kruising Middelburgseweg – Reijerskoop
Provincie:	Zuid-Holland
Gemeente:	Boskoop
Plaats:	Boskoop
Straatnamen:	Middelburgseweg – Reijerskoop
Kadastrale gegevens locatie:	Middelburgseweg: B804 Oostelijke arm tracé: G103, G159 en G194. (allemaal gedeeltelijk)
Datum bureauonderzoek	maart 2009
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnr.:	34095
Soort onderzoek:	bureauonderzoek
Oppervlakte:	Lengte tracé ca. 370 meter.
RD-coördinaten:	Middelburgseweg : noord x.106950, y.434035 zuid : x.106875, y.453690 Mees oostelijke punt tracé : x.107530, y.453815
Bevoegde overheid:	Provincie Zuid-Holland Directie Strategie, Zorg en Cultuur Bureau Cultuur Provinciaal archeoloog drs. R.H.P. Proos Postbus 90602 2509 LP Den Haag tel.: 070 – 441 8 445 e-mail: rhp.proos@pzh.nl
Beheer en plaats van resp. vondsten en documentatie:	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Zuid-Holland Kalkovenweg 23 2401 LJ Alphen a/d Rijn contactpersoon: dhr. F. Kleinhuis e-mail: kleinhuis@pzh.nl De documentatie gaat in kopie naar het e-depot.

2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER

Aanleiding onderzoek:	<p>De aanleiding voor het onderzoek is een verandering in het tracé van de voorgenomen aanleg van een rondweg in de gemeente Boskoop. De onderzoekslocatie is deels gelegen langs de Middelburgseweg waar mogelijk (laat-)middeleeuwse resten aangetroffen kunnen worden (zie bijlage 1).</p> <p>De archeologische aanleiding volgt uit een eerder uitgevoerd onderzoek ten behoeve van de aanleg van voornoemde rondweg.¹ Met betrekking tot (o.a.) het deel van de onderhavige onderzoekslocatie langs de Middelburgseweg was daarin geadviseerd de archeologische verwachting te toetsen door een booronderzoek. Dit advies is door de bevoegde overheid overgenomen.²</p>
Toekomstige verstoringen:	<p>Voor het cunet van de wegverbreding zal de huidige berm worden ontgraven tot een diepte van ca. 0,75 m –mv. Langs de sloten zal een houten beschoeiing worden geplaatst van schuin aangebrachte, 4 m lange palen die aan de bovenkant worden verankerd door middel van een schroefanker (zie bijlage 1).</p>
Beleidskader:	<p>Op basis van het Verdrag van Valletta (Malta) is besloten dat archeologisch onderzoek een onderdeel vormt van bestemmingsplanvoorbereidingen en/of uit te voeren projecten waarbij ingrepen in de bodem plaatsvinden. Het verdrag is uitgewerkt in de aangepaste Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg (in werking getreden per 1-9-2007). Het uitgangspunt ten aanzien van de aanwezige archeologische waarden in de planvorming is volgens rijks- en provinciaal beleid, behoud <i>in situ</i>.³ De provincie Zuid-Holland onderschrijft deze stelling in de Nota Regels voor Ruimte, 2007.⁴ Door archeologie tijdig in de planvorming te betrekken, kunnen de archeologische waarden hierin eventueel worden ingepast. Pas na de uitvoering van archeologisch vooronderzoek is het mogelijk een integrale afweging te maken, waarbij de nieuwverkregen archeologische gegevens betrokken dienen te worden.</p> <p>De bevoegde overheid zal de resultaten van het onderzoek toetsen. Op basis van dit onderzoek zal de bevoegde overheid een selectiebesluit nemen. De resultaten van het onderzoek dienen in de planvorming betrokken te worden. Het onderzoek en de adviezen hebben betrekking op archeologische vindplaatsen binnen het plangebied. Het onderzoek is afgestemd op het toekomstige grondverzet en de daarmee samenhangende verstoring van het bodemarchief met de daarin opgeslagen archeologische resten en waarden.</p>

¹ Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006.

² Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006: 21–22. Het nieuw voorgestelde tracé volgt de Middelburgseweg naar het noorden en buigt vanaf de kruising van de Middelburgseweg met de Reijerskoop in oostelijke richting af. Op basis van het eerder uitgevoerde onderzoek gold alleen voor het tracédeel langs de Middelburgseweg de verplichting tot aanvullend onderzoek. Naar aanleiding van informatie uit de actualisering van het bureauonderzoek is in overleg met de bevoegde overheid besloten tot het laten vervallen van het booronderzoek en in plaats daarvan te volstaan met een (aanvullend) bureauonderzoek (mond. med. drs. R.H.P. Proos d.d. 7 april 2009).

³ Zie Begrippen en afkortingen.

⁴ Provincie Zuid-Holland 2007.

3 ONDERZOEKSVRAGEN

De onderzoeksvragen beperken zich in algemene zin tot het opstellen van een specifieke archeologische verwachting (per periode) voor de onderzoekslocatie. Aan de hand van de resultaten van dit bureauonderzoek kunnen vragen worden gesteld die tijdens eventueel vervolgonderzoek dienen te worden beantwoord.

Ten aanzien van het uit te voeren onderzoek kunnen de volgende onderzoeksvragen worden gesteld:

1.	Hoe is de geologische ondergrond van de onderzoekslocatie en wat betekent dat voor de specifieke archeologische verwachting?
2.	Welke archeologische resten worden in het plangebied verwacht? Wat is naar verwachting de aard, de datering en de ligging ervan?
3.	Wat is de mate van verstering van de bodemopbouw in het onderzoeksgebied en wat zegt dit over de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische resten?
4.	Is aanvullend onderzoek noodzakelijk? En zo ja, in welke vorm?

4 BUREAUONDERZOEK

Doel:	Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de datering, de gaafheid en de conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden. Aan de hand van deze gegevens wordt een specifieke archeologische verwachting opgesteld.
Onderzoeksopzet:	<p>Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de provincie en voldoet aan de KNA. Binnen het bureauonderzoek zijn drie deelprocessen te onderscheiden:</p> <p><i>Bepalen onderzoekskader</i> Het vaststellen van de kaders waarbinnen het onderzoek dient plaats te vinden, bijvoorbeeld het afbakenen van het onderzoeksgebied. Tevens dienen het mogelijke toekomstige gebruik van het terrein en de consequenties daarvan voor het archeologische erfgoed te worden aangegeven.</p> <p><i>Verzamelen bekende gegevens</i> Het verzamelen van gegevens die inzicht geven in het huidige gebruik van het terrein, het historische gebruik en de bekende archeologische waarden. Daartoe worden diverse bronnen geraadpleegd zoals oude kaarten, bodemkaarten en recente archeologische onderzoeken in de omgeving.⁵ In ieder geval wordt gebruik gemaakt van ARCHIS, de AMK, de CHW en de IKAW.⁶ In dit specifieke geval is het in 2005 uitgevoerde bureauonderzoek voor het toenmalige tracé van de rondweg geactualiseerd en toegespitst op de huidige onderzoekslocatie.⁷</p> <p><i>Opstellen archeologische verwachting</i> Door alle uit voorgaande stappen verkregen informatie te analyseren en te interpreteren, wordt een verwachtingsmodel opgesteld voor het betreffende plangebied. Daarin wordt aangegeven welke delen van het terrein een hoge, middelhoge, dan wel lage archeologische verwachtingswaarde hebben. Op basis van dit model wordt een advies gegeven over het te volgen vervolgtraject: geen verdere actie, beschermen of aanvullend onderzoek.</p>

Bodemkundige gegevens

Geologie:	Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop) op Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer: veen op zeeklei en –zand (Ni2) ⁸
Geomorfologie:	ontgonnen veenvlakte. resp code 2M46 (oostelijk georiënteerde arm van de onderzoekslocatie) en 1M46 (Middelburgseweg) ⁹

⁵ Zie de literatuurlijst.

⁶ Zie Geraadpleegde bronnen en literatuur; Begrippen en Afkortingen.

⁷ Eerder bureauonderzoek: Van der Staak–Stijnman en De Koning 2006: 6–15.

⁸ Geologische Overzichtskaart van Nederland, geraadpleegd via <http://www.nlog.nl>, maart 2009. Kaartblad 31 W van de Geologische kaart van Nederland 1:50 000 is (nog niet gepubliceerd).

⁹ Geraadpleegd via ARCHIS, maart 2009.

Bodem: ¹⁰	De bodem in de oostelijk georiënteerde arm bestaat uit vlierveen op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen (code Vc). De rest van het onderzoeksgebied bestaat uit vlierveen gelegen op (meestal niet gerijpte) zavel of klei meestal gelegen op een diepte < 120 cm (code Vk). De grondwatertrap is voor de gehele onderzoekslocatie GWT II.
----------------------	--

Aanvulling archeologische gegevens¹¹

Status onderzoekslocatie:	De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van een terrein met een vastgestelde archeologische waarde.
AMK-terreinen in de omgeving:	In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen terreinen met een vastgestelde archeologische waarde bekend.
Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW):	Voor de onderzoekslocatie geldt een lage trefkans op archeologische waarden. ¹²
ARCHIS-waarnemingen op de onderzoekslocatie:	Op de onderzoekslocatie zijn in ARCHIS geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd.
CHS:	Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Gouwestreek en Krimpenerwaard komt het tracé te liggen in een gebied van zee-afzettingen met restveen, waar vanaf de middeleeuwen bewoning mogelijk was. Er geldt een lage archeologische trefkans. ¹³
Waarnemingen en vondstmeldingen in de omgeving:	Na het eerder uitgevoerde bureauonderzoek zijn in de omgeving van de huidige onderzoekslocatie twee onderzoeken gedaan. ¹⁴ Tijdens het onderzoek aan de Reewal en Dorpsweg te Reeuwijk-Dorp (ARCHIS onderzoeksmeldingsnr. 15036) is een 2 m dikke ophooglaag uit de 17 ^e -19 ^e eeuw aangeboord. ¹⁵ Op de onderzoekslocaties aan de Spoelwijkerlaan/Wijkdijk en Voshol (ARCHIS onderzoeksmeldingsnr. 21624) zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die duiden op bewoning of landgebruik van vóór de 19 ^e /20 ^e eeuw. ¹⁶ Een archeologisch vervolgonderzoek werd bij beide onderzoeken niet noodzakelijk geacht. ¹⁷

Historische gegevens

Historische gegevens onderzoeksgebied:	De oudste laatmiddeleeuwse ontginning zal vanaf de Oude of Nieuwe Gouwe en wellicht vanuit de Randenburgerstroom geïnitieerd zijn. Archeologische en landschappelijke informatie, zoals duidelijk aanwezig is in de Krimpenerwaard over de oudste laatmiddeleeuwse ontginningsassen ontbreken voor de Gouwestreek. Alleen op basis van
--	--

¹⁰ Geraadpleegd via ARCHIS, maart 2009.

¹¹ ARCHIS, maart 2009. Eerder bureauonderzoek: Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006: 9-10.

¹² IKAW2: ARCHIS, geraadpleegd maart 2009; IKAW3: Deeben (red.) 2008.

¹³ CHS Zuid-Holland, kaarten 1a Archeologie, kenmerken en 1b Archeologie, waarden, geraadpleegd maart 2009 via http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/kaart_chs.html.

¹⁴ Zie voor het eerder uitgevoerde bureauonderzoek Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006: 9-10.

¹⁵ Engelse en Van der Staak-Stijnman 2005: 16-18.

¹⁶ Van der Staak-Stijnman *et al.* 2007: 13-16. Dit onderzoek had eveneens betrekking op het tracé Rondweg te Boskoop.

¹⁷ Resp. Engelse en Van der Staak-Stijnman 2005: 18 en Van der Staak-Stijnman *et al.* 2007: 16.

	<p>oud kaartmateriaal is de ontginningsgeschiedenis van het gebied te schetsen. Over de oudste laatmiddeleeuwse bewoningsfasen is echter weinig concrete informatie bekend.</p> <p>In deze periode werd eveneens de oude Gouwe, aanvankelijk een sterk meanderend veenriviertje dat op enige afstand ten westen van de locatie liep, recht- en doorgetrokken tot de Oude Rijn. De nieuwe Gouwe maakt nog steeds deel uit van het huidige dorpsbeeld. Er ontstond een binnenvaartroute die een belangrijke rol zou spelen in de ontwikkeling van de zuidelijker gelegen stad Gouda.</p> <p>De oudste ontginningen in de omgeving van Boskoop dateren uit 1222 en zijn gericht op de Oude Rijn. Om die reden lopen deze ontginningen in noord-zuidelijke richting. De ontginningen in het zuidelijke deel van Boskoop zijn op de Gouwe gericht en lopen daarom in west-oostelijke richting. Deze ontginningen dateren uit 1244. Na het trekken van de Ree, een scheidslijn in het land, waarlangs aan de oostkant later Reeuwijk is ontstaan, is het gebied ten westen van deze lijn in handen gekomen van Vrouwe Machteld van Foreest. De ontginningen in de Polder Middelburg dateren uit 1250 en lopen vanaf de Ree in oost-westelijke richting.</p> <p>In Boskoop is als enige de polder Middelburg afgegraven ten behoeve van turfwinning. De bodem van deze polder ligt nu op 4,7 – 5,75 m – NAP.</p>
<p>Historische geografie:</p>	<p>Op de kaart van het Hoogheemraadschap Rijnland uit het begin van de 17^e eeuw zijn de polders Randenburg, Middelburch, Vreest, Noucoop, Spoelwijck en Rijnveld met de verschillende wegen en kades goed zichtbaar. Langs de Randenburgherdijck, De Korte Dijck en in mindere mate langs de Wijckdijck staan boerderijen afgebeeld (afbeelding 2). In hoeverre deze bebouwingslinten teruggaan op de oorspronkelijke laatmiddeleeuwse situatie blijft voornamelijk onduidelijk.</p> <p>Op de kadastrale kaart uit 1811-1832 is de Middelburgseweg aangegeven met aan beide kanten bermsloten. Op de hoek Middelburgseweg-(huidige) Middelweg is geen bebouwing aanwezig. Het terrein van Groen Direct, waar het toekomstige tracé naar het oosten afbuigt, is nog geheel onbebouwd. Er zijn oost- west georiënteerde ontwateringsloten te zien. Het noordelijke aangrenzende perceel is wel bebouwd. Het perceel van de huidige Middelburgseweg 86 (Christinahoeve) laat bebouwing zien. De plaatsing van de huizen komt overeen met de huidige bebouwing.¹⁸</p> <p>Op de Topografisch-Militaire kaart uit de periode 1830-1850 evenals op de Bonnebladen uit de periode 1842 tot en met 1926 is de huidige Middelburgseweg aanwezig. Deze weg wordt geflankeerd door bermsloten. De bebouwing komt overeen met de beschreven situatie van 1811-1832. De ontwateringsloten zijn gedempt of versmald. Vanaf 1899 is op de kruising Middelburgseweg- Middelweg bebouwing zichtbaar. Op de topografische kaarten is te zien dat de locatie van het tuincentrum vanaf ca. 1950 is bebouwd. Op latere kaarten is te zien dat deze bebouwing naar het oosten toe uit wordt gebreed.¹⁹</p>

¹⁸ Kadastrale kaart 1811-1832, geraadpleegd maart 2009.

¹⁹ Topografische kaart 1:25000. 1950, 1959 en 1969, geraadpleegd maart 2009.

Overige gegevens

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN):	Raadpleging van het AHN heeft geen aanvullende gegevens opgeleverd met betrekking tot de huidige onderzoekslocatie. De maaiveldhoogte ligt tussen 1,9 en 2,5 m –NAP. ²⁰
Huidig of recent gebruik:	De huidige onderzoekslocatie ligt langs de Middelburgseweg. Hierlangs gelegen liggen een woonhuis (Christinahoeve), agrarisch terrein en een tuincentrum. Het oost–west georiënteerde deel van het toekomstige tracé loopt over het terrein van het tuincentrum. Dit gedeelte is al vergraven (polder Middelburg) tot een diepte van ca. 5,5 m –mv. Op een luchtfoto uit 1989 is de huidige bebouwing zichtbaar. Ook de bebouwing aan de westzijde van de onderzoekslocatie is aanwezig. Een luchtfoto uit 2003 laat zien dat het tuincentrum (Groen Direct) naar het oosten toe is uitgebreid. ²¹ Uit de KLIC–melding blijkt dat in beide bermen langs de Middelburgse weg kabels, leidingen en plaatselijk riolering zijn aangelegd.

Afbeelding 2: projectie van de onderzoekslocatie op de mogelijke LME bebouwing, deze is aangegeven met de cirkel.

²⁰ EduGIS, geraadpleegd maart 2009; AHN, geraadpleegd maart 2009.

²¹ Fotoatlas Zuid- Holland 1989: kaartblad 87, Luchtfoto atlas Zuid- Holland 2005: kaartblad 60, Google Earth, geraadpleegd maart 2009.

5 SPECIFIEKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Ten aanzien van het uitgevoerde onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld. De beantwoording van de vragen 1 tot 3 wordt samengevoegd in de specifieke archeologische verwachting. Deze resulteert in een aanbeveling (beantwoording vraag 4, zie hoofdstuk 6).

Het vooronderzoek voor dit onderzoek is behandeld in het ArcheoMedia-rapport A05-583-I.²² De in dat rapport geformuleerde specifieke archeologische verwachting is onderstaand toegespitst op de huidige onderzoekslocatie:²³

Het geplande tracé doorkruist geen gebied dat op de AMK staat aangegeven als een terrein met een vastgestelde archeologische waarde. De IKAW geeft voor de huidige onderzoekslocatie een lage trefkans (ligging in veengebied). Op de stroomgordel in de omgeving van Boskoop zijn spaarzaam aanwijzingen aangetroffen voor bewoning in het laat-Mesolithicum en het vroeg-Neolithicum. In de polder Middelburg zijn de afzettingen van de Benschop-stroomgordel relatief kort onder het maaiveld aanwezig; dit geldt echter niet voor de huidige onderzoekslocatie. Om die reden is de verwachting op archeologische sporen uit de vroege prehistorie laag. Eenzelfde lage verwachting geldt voor archeologische resten uit de late ijzertijd/Romeinse tijd aangezien in de omgeving van de Rondweg (nog) geen vondsten uit deze periode bekend zijn.²⁴

Volgens de CHS, die ook rekening houdt met historische patronen en laatmiddeleeuwse bewoningslinten, ligt de onderzoekslocatie in een gebied met Hollandveen waarin bewoning mogelijk was vanaf de middeleeuwen. Over de oudste laatmiddeleeuwse ontginningsassen (kades) met boerderijen is geen archeologische, historische of landschappelijke informatie beschikbaar. Ten noorden van Boskoop waren de ontginningen vanuit de Oude Rijn begonnen. Ten zuiden van Boskoop diende de oude Gouwe als basis voor de ontginningen. In de polder Middelburg was de Ree de basis voorontginningen. Op de kaart van het Hoogheemraadschap uit het begin van de 17^e eeuw is te zien dat er op verschillende plaatsen huizen aanwezig waren langs deze ontginningsassen en achterkaden. Echter, ten westen van Gouda, in de polder Broekhuizen, is bij archeologisch onderzoek een 12^e-eeuwse boerderij onderzocht, die op ca. 200 m van de achterkade van de ontginning is gelegen.²⁵ Hieruit blijkt dat de aandacht niet alleen op de ontginningslinten gericht mag zijn, maar dat ook op overige plekken in het veengebied bebouwing verwacht kan worden.

Uit de historisch-geografische analyse die voor het onderhavige onderzoek is uitgevoerd, blijkt dat de Middelburgseweg vanaf zeker 1811 aan weerszijde voorzien is van bermsloten. De bebouwing langs de Middelburgseweg is nauwelijks veranderd. Al deze boerderijen liggen aan de rand van de polder Middelburg en vallen op een klein gedeelte van het tuincentrum na, buiten de onderzoekslocatie. Het deel van het tracé dat naar het oosten afbuigt, bevindt zich in de afgegraven polder Middelburg. De enige verandering in dit deel is dat de ontginningsloten minder breed worden. Vanaf .

Uit de gegevens van de KLIC-melding kan worden opgemaakt dat de bodem langs beide zijden van de Middelburgseweg is verstoord door de aanleg van kabels, leidingen en plaatselijk riolering. Afhankelijk van de aard van de kabels en leidingen en deels van het tijdstip van aanleg bedraagt de verstoringdiepte in ieder geval ca. 0,6-1,0/1,2 m -mv. Eventuele archeologische resten zullen hier reeds sterk verstoord dan wel vernietigd zijn.

²² Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006.

²³ Cf. Van der Staak-Stijnman en De Koning 2006:14-15.

²⁴ In de polder Middelburg kan het ontbreken van vondsten van vóór de middeleeuwen mogelijk (deels) te maken hebben met de veenwinning waarbij eventuele archeologische resten kunnen zijn vergraven.

²⁵ Kok 1999.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

<p>Conclusies:</p>	<p>De opdrachtgever is voornemens een deel van de rondweg in de gemeente Boskoop aan te leggen langs een nieuw tracé dat langs de Middelburgseweg en ter hoogte van huisnummer 88a naar het oosten aftakt. In het Osten moet het tracé aansluiten op het geplande traject van de Rondweg gelegen in het verlengde van de Wijkdijk. De ontgraving voor het wegcunet bedraagt ca. 0,75 m –mv. De slootkanten zullen worden verstevigd door middel van schuin aangebrachte, 4 m lange houten palen die aan de bovenkant worden verankerd door middel van een schroefanker.</p> <p>Volgens een eerder uitgevoerd archeologisch bureauonderzoek konden op de onderhavige onderzoekslocatie archeologische resten aanwezig zijn uit de middeleeuwen. Uit dit aanvullende bureauonderzoek is echter gebleken dat de berm langs de Middelburgseweg tot een diepte van (waarschijnlijk) ca. 0,6–1,0/1,2 m –mv verstoord zijn door de aanleg van kabels, leidingen en plaatselijk riolering. Eventuele archeologische resten zullen hier reeds sterk verstoord dan wel vernietigd zijn.</p>
<p>Aanbevelingen:</p>	<p>Op basis van dit aanvullende bureauonderzoek wordt een archeologisch vervolgonderzoek op de onderhavige onderzoekslocatie niet noodzakelijk geacht.²⁶</p> <p>Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid.</p> <p>De kans bestaat dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.</p>

²⁶ Tijdens het eerdere bureauonderzoek (Van der Staak–Stijnman en De Koning 2006) was voor de onderhavige onderzoekslocatie geen KLIC–melding verricht omdat dit deel buiten de toenmalige veldtoets door boringen viel. Volgens het selectieadvies diende dit alsnog te gebeuren indien de huidige onderzoekslocatie bij de rondweg zou worden getrokken. Het overeenkomstige selectiebesluit (Van der Staak–Stijnman en De Koning 2006: 22) is na telefonisch overleg met de bevoegde overheid herzien op basis van de hier aangedragen nieuwe informatie (mond. med. drs. R.H.P. Proos d.d. 7 april 2009).

GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), geraadpleegd maart 2009 via <http://www.ahn.nl/>.

Archeologische Monumentenkaart (AMK), geraadpleegd maart 2009 via ARCHIS.

Archeologische waarnemingen en vondstmeldingen, geraadpleegd maart 2009 via ARCHIS.

Bonnebladen: Chromo-topografische kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, uitgaven 1915 en 1930, Bonneblad 442 Boskoop, edities 1842, 1849, 1875, 1881, 1899, 1911, 1919, 1926.

CHS Zuid-Holland: http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/kaart_chs.html, geraadpleegd maart 2009.

Deeben, J.H.C. (red.), 2008: *De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, derde generatie*, Amersfoort (Rapportage Archeologische Monumentenzorg, 155).

EduGis: geraadpleegd maart 2009 via www.edugis.nl.

Engelse, R.F., en S. van der Staak-Stijnman, 2005: *Verkennd archeologisch onderzoek Reewal en Dorpsweg (Reesvelt) te Reeuwijk-Dorp. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen*, Capelle aan den IJssel (ArcheoMedia rapport A05-572-I).

Foto-atlas Zuid-Holland, 1989: kaartblad 87 Boskoop (fotonr. 31707 d.d. 20-6-89), Emmen.

Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50 000, deel 1, West-Nederland 1839-1859, kaartblad 56, Groningen 1999.

Historische Atlas Zuid-Holland, 1: 25 000, kaartblad 442, *Chromo-topografische kaart der Nederlanden*, 1915.

Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), versie 2, 2000, geraadpleegd via ARCHIS, maart 2009.

Kadastrale kaart van Boskoop uit 1811-1832, geraadpleegd op <http://watwaswaar.nl/>.

Kok, R.S., 1999: *Wonen op het veen, archeologisch en ecologisch onderzoek van een twaalfde eeuwse boerderij in de Oostpolder te Gouda*, Gouda.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1, januari 2007, Zoetermeer.

Luchtfotoatlas Zuid-Holland, 2005: kaartblad 60 Boskoop, Waddinxveen (fotonr. 108-456 d.d. 29 mei 2003).

Provincie Zuid-Holland, 2007: *Nota Regels voor Ruimte*, d.d. 29-01-2007, geraadpleegd via <http://www.zuid-holland.nl/>.

Provincie Zuid-Holland (ed.), 2007: *Handreiking betreffende opstelling van en advisering over ruimtelijke plannen op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland*, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland d.d. 13 februari 2007, Den Haag.

Staak-Stijnman, S. van der, en M.W.A. de Koning, 2006: *Verkennd archeologisch onderzoek Rondweg te Boskoop. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen op een deel van het tracé*, Capelle aan den IJssel (ArcheoMedia rapport A05-583-I).

Staak-Stijnman, S. van der, et al., 2007: *Archeologisch onderzoek aan de Spoelwijkerlaan/ Wijkdijk en Voshol te Boskoop, gemeente Boskoop. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van karterende boringen*, Capelle aan den IJssel (ArcheoMedia rapport A07-093-I).

Stenvert, R., et al., 2004: *Monumenten in Nederland, Zuid-Holland*, Zeist/Zwolle.

Topografische kaart van Nederland, z.j.: Utrecht, schaal 1:25 000, Topografische Dienst, Emmen/ Wolters-Noordhoff bv, Groningen (cd-rom).

Topografische kaart 1:25000. 1950, 1959 en 1969, maart 2009 geraadpleegd via www.watwaswaar.nl.

Topografisch-Militaire kaart (TMK) 1830-1850, maart 2009 geraadpleegd via www.watwaswaar.nl/.

www.watwaswaar.nl, geraadpleegd maart 2009.

BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

AMK	Archeologische MonumentenKaart. Een kaart waarop vastgestelde archeologische monumenten zijn vermeld.
Archeologische indicator/indicatie	Indicatief archeologisch materiaal, zoals houtskool, verbrande leem, aardewerk en bot, dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats (definitie KNA).
ARCHIS	Archeologisch InformatieSysteem. Een archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuur en Monumenten (RACM) waarin alle onderzoeks- en vondstmeldingen in Nederland geregistreerd staan.
Bevoegde overheid	De overheid, die het selectiebesluit neemt, het Programma van Eisen laat opstellen en goedkeuring verleent aan een eventueel ontwerp (definitie KNA).
CHS	Cultuurhistorisch HoofdStructuur. Een verzameling van overzichtskaarten van archeologische, geologische, historische en landschappelijke waarden voor verscheidene regio's in Nederland.
Complex	Een uit meerdere met elkaar in ruimte, tijd en functioneel opzicht samenhangende structuren en/of individuele sporen (definitie KNA).
Cultuurlaag	Een licht tot sterk humeuze oude bewoningslaag of afvallaag, ontstaan door menselijke activiteit, met archeologische indicatoren.
CCvD Archeologie	Centraal College van Deskundigen Archeologie.
DGPS	Differential Global Positioning System. Meetapparatuur die via satellieten de exacte coördinaten van een locatie inmeet.
<i>Ex situ</i>	buiten de context van de vindplaats.
(Grond)spoor	een ruimtelijk duidelijk begrensbaar verschijnsel ontstaan door menselijke activiteit (bijvoorbeeld een paalkuil, lijksilhouet of muur) of natuurlijke oorsprong (bijvoorbeeld een boomval). Binnen een spoor kunnen verschillende, duidelijk te onderscheiden eenheden voorkomen (definitie KNA).
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Een op geologische structuren gebaseerde kaart van archeologische waarden.
<i>In situ</i>	ter plekke of binnen de context van de vindplaats.
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.
m -mv	meter onder het maaiveld.
m -NAP	meter onder Normaal Amsterdams Peil (: officieel peilmerk).
PvE	Programma van Eisen, goedgekeurd door de bevoegde overheid en de basis van archeologisch onderzoek. Het geeft de probleemstelling en de doelen van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats aan en formuleert de daaruit af te leiden eisen aan het uit te voeren werk.
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische en historische periodisering	Indeling in jaren		Geologische tijdsindeling	Pollenzones	Westland Formatie Standaardindeling					
	in jaren	C14 jaren BP			kustgebied	rivieren-gebied				
Nieuwe tijd	1950	0	H O L O C E N	Vb 2	Duinkerke III (800-heden)	Tiel III				
Middelenieuwen Late Middel- eeuwen	1000	-1000					Subatlantium	+ 700	Duinkerke II (250-600)	Tiel II
IJzertijd	0	-2000		Va						
Bronstijd	1000	-3000		Subborea	IVb	Duinkerke 0 (1500-1000)	Tiel 0			
					ca. -1500					
Neolithicum	2000	-4000		Subborea	IVa	Calais IV (2700-1800)	Gorkum IV			
						Calais III (3300-2700)	Gorkum III			
						Calais II (4300-3300)	Gorkum II			
Mesolithicum	4000	-6000		Atlantium	III	Calais I (6000-4300)	Gorkum I			
Paleolithicum	8000	-10000	Praeborea	I						

Bron: Toelichting bij de Geologische Kaart van Nederland 1:50.000 blad Gorinchem West.
Rijks Geologische Dienst, Haarlem

BIJLAGE 1

Nieuwbouwplan

(bron: directievoerder, 2009)

